

Profileringsstage neonatologie Máxima MC

Stage begeleiding

Mw. E. de Kort, kinderarts-neonatoloog

Opleiders

Mw. L. Niers, algemeen kinderarts en opleider kindergeneeskunde

F. Halbertsma, kinderarts-neonatoloog en plv opleider kindergeneeskunde

Inleiding

De profileringsstage neonatologie heeft tot doel om na de stage neonatologie binnen de common trunk van de opleiding tot kinderarts extra kennis, ervaring en vaardigheden op te doen op het gebied van de neonatologie. De profileringsstage kan op deze manier gebruikt worden als opstap naar een fellowship neonatologie, dan wel voor het opdoen van extra neonatologische kennis alvorens naar een algemeen kindergeneeskundige praktijk te gaan. De profileringsstage vindt plaats in jaar 5 van de opleiding tot kinderarts.

Tijdens de profileringsstage neonatologie komt de neonatologie in de volle breedte aan bod. Dit betekent dat de AIOS werkzaam zal zijn op de intensive care neonatologie maar daarnaast ook op de medium care neonatologie en op de neonatale follow up poli. Daarnaast heeft de stage ook tot doel ervaring op te doen met het superviseren van A(N)IOS en verpleegkundig specialisten. Dit betekent in de praktijk dat de AIOS op de intensive care en medium care afdelingen de dagelijkse supervisie heeft over de afdeling en functioneert in de rol van een beginnende fellow. De AIOS staat hierbij onder zeer nauwe supervisie van de neonatoloog met supervisie over de betreffende afdeling.

Uitgangspunten voor start van de stage

Om de rol van beginnend fellow te kunnen vervullen, dient de AIOS de vastgestelde doelen van de neonatologie stage binnen de common trunk, alsmede de EPAs 'zorg voor de pasgeborene t/m high care level' en 'opvang van de vitaal bedreigde neonaat' te hebben behaald. Voorafgaand aan de stage vindt een introductiegesprek plaats met de AIOS en de stagebegeleider, idealiter in aanwezigheid van de opleider. Dit introductiegesprek dient als kennismaking en om de werkwijze en opbouw van de stage te bespreken.

Stage indeling

De duur van de profileringsstage is 6 maanden (26 weken) bij een fulltime dienstverband en wordt naar rato verlengd in geval van een parttime dienstverband. Voor een 0.8 FTE aanstelling betekent dit een duur van 7,5 maanden (32 weken). De parttime dag wordt in goed overleg tussen AIOS en stagebegeleider afgestemd. In principe kan de woensdag niet als parttime dag worden opgenomen, in verband met de wekelijkse grote visite neonatologie. De opbouw van de stage is als volgt:

- 4 weken inwerkperiode
 - o 2 weken intensive care.
 - o 1 week medium care.
 - o 1 week neonatale follow up poli.
- 14 weken intensive care (18 weken bij 0.8 FTE).
- 4 weken medium care (5 weken bij 0.8 FTE).
- 4 weken neonatale follow up poli en nazorgbureau (5 weken bij 0.8 FTE).
- Vakanties worden evenredig op de verschillende onderdelen in mindering gebracht.
- De werkzaamheden op de intensive care neonatologie worden zo veel als mogelijk ingedeeld in aaneengesloten periodes van tenminste 2 weken.

Diensten tijdens profileringsstage

In TOP2020 wordt beschreven dat de AIOS tijdens het differentiejaar (waarvan de profileringsstage onderdeel uitmaakt) blijft participeren in het algemene dienstrooster van de arts-assistenten en daarnaast diensten kan doen als tussenwacht van het betreffende profileringsdeel. De daadwerkelijke invulling van de diensten tijdens de profileringsstage neonatologie alhier is afhankelijk van de leerdoelen van de AIOS. Wanneer de profileringsstage wordt gebruikt als opstap naar het fellowship, adviseren wij vooral te participeren in de diensten als tussenwacht. De ervaring leert dat de nachten over het algemeen vrij rustig zijn waardoor het leerrendement in die periode relatief laag is en ten koste gaat van het leerrendement overdag wanneer na een nachtdienst een dag gecompenseerd wordt. Daarom worden in principe alleen avonddiensten en weekenddiensten gedaan. Een avonddienst duurt van 17:30 uur (op vrijdag 17:00 uur) tot 00:00 uur en wordt gewerkt achter de dagdienst aan. Een weekenddienst duurt van 09:00 tot 21:00 uur. Beide diensten worden gecompenseerd met een halve dag, welke in principe op de dag na de dienst wordt opgenomen (tenzij in goed overleg anders wordt besloten). De compensatiedagen zijn niet bedoeld om op te sparen tot vakantie. In de eerste 2 maanden van de stage zal de AIOS nog geen diensten doen, voor de resterende periode wordt gestreefd naar 2 diensten per maand door de weeks (maandag t/m vrijdag) en 1 dienst per maand op een weekenddag (of feestdag). De dagen waarop de diensten worden gedaan, worden in overleg tussen AIOS en stagebegeleider en/of roosteraar afgestemd. Wanneer de AIOS andere leerdoelen heeft, kan uiteraard in plaats van de tussenwacht functie ook geparticipeerd worden in de dienstenstructuur van de assistenten. Dit invulling van de diensten wordt in een introductiegesprek met AIOS, stagebegeleider en opleider onderling afgestemd.

In verband met je taken sta je vermeld in het rooster van de neonatologen. Om er voor te zorgen dat reiskosten en onregelmatigheidstoeslag worden geregistreerd en dus betaald, dient de roosteraar van de neonatologie er voor te zorgen dat de daadwerkelijke taken worden doorgegeven aan de roosteraar van het assistentenrooster, die ze in dat rooster moet opnemen. Hou dit zelf ook in de gaten.

Diensten:

- de AOIS met profileringsstage draait mee in het rooster van de neonatologen, niet in het assistentenrooster
- Eens per 5-6 weken een week avonddienst (ma t/m vrij) in de rol van neonatoloog.
- Eens per 6 weken een volledig weekend 12 uren diensten (zaterdag en zondag; in de rol van neonatoloog, daarna (of eventueel daarvoor) 2 dagen compensatie.

Stage begeleiding

De AIOS wordt tijdens een profileringsstage begeleid door een vaste stagebegeleider. Voorafgaand aan de stage vindt een introductiegesprek met de stagebegeleider plaats. Dit introductiegesprek is bedoeld om kennis te maken en de opbouw en werkwijze tijdens de stage te bespreken. Tevens worden hier de leerdoelen besproken die de AIOS heeft opgesteld en vastgelegd in een individueel opleidingsplan (IOP). Halverwege de stage vindt een tussentijdse evaluatie met de stagebegeleider plaats. De stagebegeleider verzamelt hierbij input van zowel de stafleden neonatologie als ook van enkele A(N)IOS en verpleegkundig specialisten die in de voorliggende periode door de AIOS gesuperviseerd zijn op de afdeling. Tijdens deze tussentijdse evaluatie wordt besproken of de leerdoelen behaald zijn. Indien dit niet het geval is, worden mogelijke oorzaken hiervan besproken en worden aanvullende afspraken gemaakt om de leerdoelen in de volgende periode alsnog te behalen. Indien de leerdoelen behaald zijn, worden voor de volgende periode nieuwe leerdoelen vastgesteld. Op basis van deze tussentijdse evaluatie kunnen ook de afspraken die eerder gemaakt zijn voor supervisie (zie volgende paragraaf) eventueel verruimd worden. Aan het einde van de stage vindt een eindgesprek met de stagebegeleider plaats. Er wordt naar gestreefd dit gesprek te plannen in bijzijn van de opleider. De AIOS maakt van deze formele gesprekken een verslag in het portfolio. Op wens van de AIOS kunnen extra gesprekken altijd ingepland worden.

Voor de dagelijkse begeleiding en supervisie gelden de afspraken zoals beschreven in onderstaande paragraaf. Daarnaast stelt de AIOS wekelijks een of enkele leerdoelen op en bespreekt deze aan het begin van de week met de neonatoloog. Aan het einde van de week worden deze leerdoelen geëvalueerd.

Begeleiding en supervisie tijdens dagelijkse werkzaamheden

De AIOS is ingedeeld op een van de beide neonatologische afdelingen of de neonatale follow up poli. Er is altijd eveneens een neonatoloog voor deze taak ingedeeld. De AIOS met profileringsstage is in principe de voordienst voor de neonatoloog, dus het eerste aanspreekpunt voor de verpleegkundigen, A(N)IOS en verpleegkundig specialisten. Bij deze werkzaamheden wordt de AIOS nauw begeleid en gesuperviseerd door de neonatoloog met supervisie over de betreffende afdeling. Bij start van de profileringsstage gelden voor deze begeleiding en supervisie de ondergenoemde afspraken, welke op basis van goed functioneren in een latere fase altijd verruimd kunnen worden. Dit gebeurt tijdens een evaluatiegesprek tussen AIOS en stagebegeleider waarbij de stagebegeleider alvorens input vanuit de groep heeft verzameld.

- Visite op de intensive care neonatologie
 - o Eerste 4 weken (uitgezonderd inwerkperiode) dagelijkse aanwezigheid van neonatoloog bij de visite.
 - o Daarna aanwezigheid van neonatoloog drie maal per week bij de visite (maandag, woensdag en vrijdag). Op andere dagen wordt visite altijd nabesproken.
- Visite op de medium care neonatologie
 - o In de eerste twee weken (inclusief de inwerkperiode) is de neonatoloog op maandag, woensdag en vrijdag bij de visite aanwezig.
 - o Daarna is de neonatoloog eenmaal in de week (idealiter op woensdag) bij de visite aanwezig.
 - o Bij afwezigheid van de neonatoloog bij de visite, wordt deze altijd nabesproken. De inhoud en intensiteit van de nabespreking wordt bepaald door de AIOS.
- Vaardigheden
 - o In bijlage 4 in dit document wordt getoond welke vaardigheden de AIOS kan doen en welke bekwaamheidsniveaus hierbij worden nagestreefd aan het einde van de profileringsstage.
 - o De mate van supervisie bij de verschillende vaardigheden wordt afgestemd op reeds aanwezige ervaring van de AIOS met de betreffende vaardigheid.
- Neonatale opvang
 - o Opvang van neonaten met een zwangerschapsduur vanaf 32 weken doet de AIOS in principe zelfstandig. Alleen op wens van de AIOS wordt de opvang door de neonatoloog gesuperviseerd.
 - o In beginperiode (geen duur gedefinieerd, is afhankelijk van exposure) wordt iedere neonatale opvang < 32 weken en iedere code rood sectio direct gesuperviseerd door de neonatoloog.
 - o Bij goed functioneren na voldoende exposure doet de AIOS een neonatale opvang vanaf 28 weken en de opvang bij een code rood sectio zelfstandig, waarbij directe supervisie altijd beschikbaar is. Dit betekent dat de neonatoloog indien nodig direct naar de opvang kan komen (en dus bij opvangen tijdens diensturen in huis is op het moment van de opvang).
 - o Opvang van prematuren < 28 weken gebeurt gedurende geheel stage in principe onder directe supervisie van de neonatoloog.

- Antenatale gesprekken
 - o De eerste gesprekken worden altijd gevoerd onder directe supervisie van de neonatoloog.
 - o Bij voldoende ervaring zal de AIOS deze gesprekken zelfstandig voeren vanaf een zwangerschapsduur van 26 weken.
 - o Antenatale gesprekken bij een zwangerschapsduur van 24 of 25 weken worden altijd gevoerd onder directe supervisie van de neonatoloog.
- Neonatale transporten
 - o De AIOS probeert gedurende de stage minimaal 3 maal een neonataal transport mee te maken.
 - o Transporten gebeuren in principe altijd onder directe supervisie van de neonatoloog.
- Neonatale follow up poli en nazorgbureau
 - o In de eerste 1 tot 2 weken (inclusief de inwerkperiode) doet de AIOS de poli altijd onder directe supervisie van de neonatoloog (de neonatoloog is dus in de spreekkamer aanwezig).
 - o Daarna doet de AIOS de poli zelfstandig met supervisie op afstand en altijd nabespreking achteraf.
 - o De correspondentie wordt altijd mede beoordeeld en ondertekend door de neonatoloog.
- Diensten
 - o De AIOS is tijdens de diensten in het ziekenhuis aanwezig.
 - o De neonatoloog dient binnen 15 minuten in het ziekenhuis te kunnen zijn. Dit geldt voor de volledige duur van de stage van de AIOS en wordt dus niet aan het einde van de stage verruimd.
 - o In geval van een neonatale opvang vanaf 28 weken of een code rood sectio komt de neonatoloog altijd in huis. Deze hoeft bij voldoende ervaring van de AIOS niet bij de opvang aanwezig te zijn maar dient wel direct beschikbaar te kunnen zijn.
 - o Tijdens weekenddiensten is de neonatoloog in principe altijd bij de visite aanwezig.

Leermiddelen en toetsing

Algemene stage gebonden leermiddelen: Overdracht, visite afdeling, overleg met supervisor en consultants van andere specialismen, multidisciplinaire besprekingen, (video) nabespreking van policontacten, lokaal onderwijs (waaronder teamtraining).

Stage-overstijgende leermiddelen: regionaal cursorisch onderwijs, landelijk cursorisch onderwijs (georganiseerd in thema weekenden), discipline overstijgend onderwijs, verplichte cursussen en congressen.

De volgende elementen worden tijdens de profileringsstage structureel beoordeeld:

- Leiden van de dagelijkse afdelingsvisite en begeleiden van A(N)IOS en verpleegkundig specialisten tijdens de dagelijkse visite (directe observatie door supervisor).
- Dagelijks overleg met de afdelingssupervisor.
- Overleg met de supervisor in de dienst.
- Leiden van de wekelijkse grote visite neonatologie en begeleiding van A(N)IOS en verpleegkundig specialisten in het presenteren van patiënten tijdens de grote visite.
- Verzorgen van een presentatie tijdens de perinatologie bespreking
- Leiden van de opvang van de (premature) pasgeborene vanaf 28 weken en hierbij begeleiden van A(N)IOS en/of verpleegkundig specialist.
- Doen en leiden van de opvang van de premature pasgeborene jonger dan 28 weken en het hierbij eventueel begeleiden van een AIOS of verpleegkundig specialist.
- Voeren van (moeilijke) oudergesprekken.
- Voeren van antenatale gesprekken.
- Medische correspondentie (deze wordt altijd beoordeeld en mede ondertekend door de supervisor).
- Uitvoeren van neonatale transporten (optioneel; altijd directe observatie door supervisor).
- Uitvoeren van medische handelingen (zie tabel 1).

De verschillende toetsinstrumenten die gebruikt (kunnen) worden zijn:

- Wekelijkse evaluatie van leerdoelen.
- Introductie-, voortgangs- en eindgesprek.
- KKBs: minimaal 2 per maand over uiteenlopende onderwerpen en bij verschillende supervisoren.
- 360 graden feedback (optioneel).

Onderwijs tijdens profileringsstage

Tijdens de profileringsstage vervult de AIOS de rol van een beginnende fellow en heeft dus de supervisie over de afdeling (intensive care of medium care). In deze rol wordt de AIOS niet structureel vrijgespeeld voor onderwijsmomenten, zoals dat geldt binnen de common trunk van de opleiding tot kinderarts. De volgende afspraken gelden hiervoor:

- Dinsdagmiddag onderwijs
 - o De AIOS wordt vrijgespeeld voor deelname aan het onderwijs wanneer het een neonatologisch onderwerp betreft.
 - o Op de overige dinsdagen wordt de AIOS aangemoedigd bij het onderwijs aanwezig te zijn, maar blijft deze in principe wel beschikbaar (eerste aanspreekpunt) voor de afdeling. Tijdens MCZU supervisie betekent dit ook dat de afdelingsassistent het sein doorschakelt naar de AIOS.
 - o In individuele gevallen kan na overleg tussen AIOS en supervisor hiervan worden afgeweken (bijvoorbeeld bij een onderwerp met bijzondere interesse van de AIOS).
 - o De AIOS zal een of enkele malen worden ingedeeld om, samen met een van de neonatologen, een onderwijsmiddag over een neonataal onderwerp te verzorgen.
 - o De AIOS wordt ingedeeld om co-assistentenonderwijs over een neonatologisch onderwerp te begeleiden.
- Grote visite neonatologie
 - o De AIOS is in principe altijd bij de grote visite neonatologie aanwezig, tenzij andere werkzaamheden (bijvoorbeeld de supervisie op de medium care) hiermee interfereren.
- Grote visite kindergeneeskunde
 - o De AIOS wordt uitgenodigd aan de grote visite deel te nemen maar wordt hiervoor niet vrijgespeeld.
 - o Tijdens medium care supervisie neemt de AIOS tijdens de grote visite het sein over van de afdelingsassistent.

Cursussen tijdens profileringsstage

Omdat de AIOS tijdens de profileringsstage een begeleidende rol heeft ten aanzien van A(N)IOS en verpleegkundig specialisten, wordt geadviseerd de cursus Basic Clinical Teaching te volgen (indien deze nog niet gevolgd is). Daarnaast heeft de AIOS conform TOP2020 de mogelijkheid om een deel te nemen aan een congres binnen het deelgebied waarbinnen de profileringsstage valt, met een vergoeding in de kosten tot 1000 euro (Conform vergoedingenoverzicht voor AIOS van de NVK).

Niet klinische kerntaken

Tijdens de common trunk van de opleiding tot kinderarts heeft de AIOS reeds gewerkt aan de niet klinische kerntaken. Tijdens de profileringsstage wordt hierop voort geborduurd. In het introductiegesprek wordt besproken aan welke niet klinische kerntaken de AIOS tijdens de profileringsstage aandacht zou willen besteden en hoe dit vormgegeven kan worden. Hier worden afspraken over gemaakt en tijdens het voortgangsgesprek wordt ook de voortgang op dit gebied besproken worden eventuele nieuwe afspraken gemaakt. Wetenschappelijke activiteiten kunnen een onderdeel zijn van deze klinische kerntaken maar zijn geen verplichting. Wel wordt van de AIOS verwacht dat hij/zij gedurende de stage tenminste één medisch neonataal protocol schrijft of herschrijft.

Review door aios profileringsstage neonatologie:

Tijdens de profileringsstage neonatologie heb ik niet alleen verdieping in de neonatologie gevonden, maar ook een goede opstap kunnen maken in het 'leren superviseren'. Het is dus eigenlijk een profilerings- en supervisiestage ineen. Ik heb zowel kennis mogen maken met de werkzaamheden op de follow-up poli als met het superviseren op de MC en NICU. Je krijgt veel zelfstandigheid, maar hebt altijd een goede begeleiding door een neonatoloog achter je staan. Zodoende kon ik in een veilig leerklimaat mezelf verder ontwikkelen. In de tussentijdse gesprekken wordt het huidige functioneren besproken en beoordeeld of het niveau van directe supervisie aangepast kan worden. Ik heb vooral ook veel begeleiding en mogelijkheden gekregen in het aanleren en optimaliseren van mijn vaardigheden bij de neonaten; iets wat in de common trunk maar weinig tot niet mogelijk is. Al met al een stageplaats waar ik zeer tevreden over ben!

Bijlage 1: Bekwaamheid niveaus

Omwillen van het vaststellen van het 'overall functioneren' van de AIOS zal, gedurende en na het afsluiten van een stage, het bereikte bekwaamheid niveau van de AIOS worden aangegeven. Hierbij zal worden gerefereerd aan de mate van supervisie die de AIOS bij de uitvoering van de verschillende taken nog nodig heeft. Op dezelfde wijze zal ook het functioneren van de AIOS met betrekking tot de verschillende vaardigheden vastgesteld worden.

Voor de beoordeling wordt gebruikt gemaakt van een vijfpuntschaal. Er wordt een oordeel gevormd over het bekwaamheid niveau binnen de verschillende CanMeds competenties gerelateerd aan de piramide van Bekwaamheid niveau en vertaald naar een medische context.

NIVEAU	BESCHRIJVING
Niveau 1	de AIOS observeert (voert niet zelf uit)
Niveau 2	de AIOS voert een activiteit uit onder directe, proactieve supervisie
Niveau 3	de AIOS voert een activiteit uit onder indirecte, reactieve supervisie (supervisor is wel snel oproepbaar)
Niveau 4	De AIOS voert een activiteit geheel zelfstandig uit (supervisie alleen 'op vraag')
Niveau 5	de AIOS geeft zelf supervisie aan jongere lerenden (jongerejaars AIOS of coassistenten)

Van de AIOS wordt verwacht dat er een toename plaatsvindt in het zelfstandig functioneren (afname supervisie) in steeds complexere situaties. Het kennen van eigen grenzen (en daarmee tijdig inschakelen van hulp) zijn belangrijke competenties die gedurende de opleiding ontwikkeld worden.

Een en ander zal vastgelegd worden in het portfolio van de AIOS en in de overdracht naar de opleider in het academisch ziekenhuis MUMC.

Bijlage 2: Competenties in schema naar besprekmomenten

	MedH	Com	SW	Prof	Org	MaatH	K&W
Overdracht	*	*	**	*	*	*	*
Visite	**	**	**	*	**	*	*
Rontgenbespreking	*				*		*
Grote visite	**	*	*		*		**
Teamtraining	**	**	**				*
Dinsdagmiddagonderwijs	*	*	*	*			*
PICO onderwijs	*						*
MDO	*	**	**	*	*	**	*
Brieven	*	**	*	*	*		*

MedH Medisch handelen

Com Communicatie

SW Samenwerken

Prof Professioneel gedrag

Org Organisatie

MaatH Maatschappelijk handelen

K&W Kennis en wetenschap

Legenda

* Relevante competentie

** Zeer relevante competentie

Bijlage 3: vaardigheden tijdens profileringsstage neonatologie

Vaardigheden zijn in het portfolio te vinden onder bekwaamheden en registraties.

De volgende vaardigheden kunnen worden geoefend tijdens deze stage.

Vaardigheid	Na te streven bekwaamheidsniveau
Blaaskatheter	5
Lumbaal punctie	5
Perifeer infuus	5
Perifere arteriële lijn	2-3
Navellijnen	4
Centraal veneuze lijn	2-3
Liespunctie	1-2
Intubatie	3
Toediening SF tijdens beademing	4
Less Invasive Surfactant Administration (LISA)	2-3
Thoraxdrain	2
Neonatale opvang	
- AD < 28 weken	2
- AD 28 t/m 31 weken	3
- AD ≥ 32 weken	5

Bijlage 4 Weekschema kindergeneeskunde

	Maandag				Dinsdag				Woensdag				Donderdag				Vrijdag			
8.30	Overdracht				Overdracht				t				t				t			
9.00																				
9.30																				
10.00																				
10.30		Visite grote kinderen aan bed	Visite MCZU			Visite grote kinderen	Visite MCZU			Visite grote kinderen aan bed	Visite MCZU			Visite grote kinderen	Visite MCZU			Visite grote kinderen aan bed	Visite MCZU	
11.00																				
11.30				Visite IC / HC				Visite IC / HC				Grote visite IC / HC				Visite IC / HC				Visite IC / HC
12.00																				
12.30	Poli				Poli				Poli				Poli				Poli			
12.45				Perinatalogiebespreking																
13.00												DOO: Staflunch								
13.15							Vakgroep verg 2x pm.	Opleidings vergadering 4-5 p.j.												
13.30																				
14.00																				
14.15																				
14.30																				
15.00					PICO										Grote visite alg kg					
15.30																				
16.00						Complicatiebespr. 4x pj										MDO zorgkind 1x 6 wk				
16.30	Poli																Poli			
17.00	Radiologie bespreking				Onderwijs				Poli				Co-ass onderwijs				Overdracht			
17.30	Overdracht				Overdracht				t				t							
18.00													Borrel							
					Refereeravond regio Eindhoven (6 x pj)															
19.30																				
22.00																				